

Tromsø

01.11.2025

Miljødirektoratet

Høring om

«Forslag om endring av plan- og bygningsloven - forbud mot nedbygging av myr»

Høringssinnspill fra Næringsforeningen i Tromsøregionen (NFTR) til Høring sak 2025/12638: Forslag om endring av plan- og bygningsloven - forbud mot nedbygging av myr

Næringsforeningen i Tromsøregionen (NFTR) er en samlende næringsforening for bedrifter i Tromsøregionen. Vi representerer i overkant 700 medlemsbedrifter i kommunene Tromsø, Karlsøy, Balsfjord, Storfjord og Lyngen kommune, innenfor et bredt spekter av bransjer.

NFTR vil med dette gi følgende innspill til Høring sak 2025/12638: Forslag om endring av plan- og bygningsloven - forbud mot nedbygging av myr

Vår posisjon

Forslagene om å definere også myr under 30 cm dybde inn under et generelt byggeforbud og herunder gi bestemmelsen tilbakevirkende kraft, vil ha svært store konsekvenser. Flere steder i Norge er naturtypene slik at man i praksis stopper all videre utvikling. Mange etableringer krever sammenhengende store arealer.

Norge står foran store endringer i årene som kommer. Fra å leve av verdiene som pumpes opp fra havbunnen, vil landet langsomt bli mer og mer avhengig av verdiskaping på fastlandet. Dette betyr etablering av arealkrevende virksomheter, bygge infrastruktur som vei og kabelnett og økt strømproduksjon. Alt krever arealer, som det allerede i dag er krevende å få tilgang til, til tross for kunnskapen om endringene vi står foran. Allerede i dag lider arealplanlegging av en mangel på prioritering, der alt vern synes like viktig. Den ønskede utviklingen i Norge vil vi ikke finne plass til ved å kun basere oss på bruk av grå arealer og transformasjon.

Sverige og Finland har ikke et generelt forbud mot utbygging på myr, men vurderer tiltak enkeltvis gjennom miljøfaglige tillatelsesprosesser med strenge krav, særlig for intakte myrer. Et totalforbud i Norge vil derfor kunne gi en reell konkurranseulempa i kampen om nye etableringer og investeringer.

Vi etterlyser en nasjonal arealstrategi som samordner mål for klima, energi, natur og næringsutvikling, og tydeliggjør rollefordelingen mellom stat, fylke og kommune for å sikre lik praksis. Vi mener dette vil kunne bidra til en fellesforståelse for vern og vernehensyn.

Gjennomføres så strenge regler frykter vi en skyveeffekt, der andre arealer som det er et politisk ønske om å verne, vil havne under press. Blant disse er landbruksareal og urskog.

Et forbud som gjelder alle myr vil ramme utbygging av infrastruktur, landbruk og boliger uforholdsmessig hardt i områder hvor det er mange *grunne* myrer. Derfor kan en 30 cm grense være en fornuftig avveining mellom samfunnsbehov og klimahensyn. Det må være samfunnsøkonomisk lønnsomt å bevare de mest karbonrike og verdifulle myrene, i stedet for å bruke tid og penger på alle små og grunne myrpartier, med det press det kan legge på andre naturtyper.

Noen konkrete problemstillinger

Vi har med utgangspunkt i høringsnotatet, sett nærmere på flere problemstillinger knyttet de forslagene som Miljødirektoratet gir. Vi går nærmere inn på de her:

1. "Nullutbygging" til "styrt og velbegrunnet utbygging"

Forslaget åpner opp for nulltoleranse for utbygging av myr for nye og eksisterende reguleringsplaner. Vi mener vi må bevege oss bort fra prinsippet "nullutbygging" til "styrt og velbegrunnet utbygging"

Det åpnes opp for unntak hvor det er "*klar overvekt av interesser*". Dette kvalifikasjonskravet er både for vagt og kan bli prosesskapende. Hvordan skal avveiningen av en myrs evne til karbonlagring holdes opp mot et konkret utbyggingsønske, for eksempel at det for en veiløsning er avgjørende med et mindre inngrep i utkanten av en myr?

Dette reiser en rekke spørsmål, gitt innstramningene vi har sett i arealplanlegging de siste år:

- Hva ligger i dette begrepet? Med krav om transparens i hvilke vurderinger som ligger bak unntaksvedtak.
- Hvem skal tolke hva som er overvekt av interesser? Utbyggere, politikere, kommuneadministrasjon eller Statsforvalter?
 - *Hvis vi tar med erfaringer fra arealforvaltning de siste år, vil dette bli vurdert svært ulikt. Og forvaltet forskjellig fra statsforvalter til statsforvalter.*
- Kan det settes som et krav i konsekvensutredning/analyse/avsnitt i detaljregulering, i stedet for automatisk avslag hvis området inneholder myr? Det må være mulig å utrede informasjonen om myr, slik at ikke ukjent/usikker data automatisk må innskrenke utviklingsmuligheter i et oppstartsmøte/planinitiativ. Samtidig som det må være tidlig varsling og dialog mellom stat, fylke og kommune for å unngå overraskelser i planprosesser.
- Et forbud kan få svært inngripende konsekvenser for etablering av hydrogeninfrastruktur, datasentre, batterilagring, transformatorstasjoner og flomverntiltak, ikke bare vei og kraftnett. Mange av disse tiltakene er nødvendige for grønn omstilling.
- Hvem har myndighet til å dispensere for kravet?
- Gir det innsigelsesrett til planer fra overordnet myndigheter?
- Kan myren flyttes/rekonstrueres på nytt ett annet sted i planområdet?

Vi mener det bør åpnes for kompensering restaurering av forringede myrer når samfunnsnytt av et prosjekt er stor. *Lovverket bør åpne for at utbygger kan kompensere inngrep i grunne eller forringede myrer ved å restaurere tilsvarende arealer med høyere karbonverdi andre steder.*

2. Kommunens skjønn

Kommunene er primær arealforvalter etter plan- og bygningsloven. De er laveste demokratiske nivå i den offentlige forvaltningen og sektorovergripende. De har et lokalt selvstyre, men skal også gjennomføre nasjonal politikk. Kommunene har den nødvendige lokalkunnskapen og er den som best kjenner til de relevante samfunnsinteresser som kan bli berørt av den konkrete planen. Det er heller ingen som har bedre grunnlag for å vurdere de samlede lokale virkninger av en plan enn den berørte kommunen. Kommunens planfaglige skjønnsutøvelse i saker som fører til nedbygging av myr bør derfor rammes inn av de samme rettslige krav som ellers følger av loven med tilhørende nasjonale forventninger, retningslinjer, hensynssoner med mer. Målet om å beskytte myr er egentlig allerede ivaretatt gjennom eksisterende virkemidler for statlig styring, og en slik skjerpelse som foreslått, virker unødvendig med omfattende og uoversiktelige konsekvenser.

Lovforslaget kan ramme distriktskommuner særlig hardt, ettersom disse ofte har store myrarealer og begrenset utbyggingsareal. Lovforslaget vil derfor i flere tilfeller kunne virke sentraliserende.

Prinsippet lokalt selvstyre står sterkt i arealforvaltningen. Lovforslaget gir spesialreguleringer som går på tvers av disse prinsippene ved at forbudet mot nedbygging av myr bare kan fravikes ved reguleringsplan der det foreligger «klar interesseovervekt». Dette gir rom for uklare prosesser.

Det er viktig å sikre en restriktiv praksis for nedbygging av myr fremover, men gjeldende regelverk med skjerpende statlige planretningslinjer, vil både sikre staten den nødvendige kontroll med arealplanleggingen og sikre den viktige lokale legitimiteten rundt arealplanleggingen i de enkelte kommuner.

Forslaget innebærer at det vil være en høyere terskel for at kommunen gjennom reguleringsplan skal kunne åpne for nedbygging av myr enn for annen arealbruk, og åpner for en ny og strengere statlig kontroll for reguleringsplaner i disse områdene.

3. Definisjon: hva er "myr"

Forslaget skriver: "all myr, uansett dybde".

"Myr" må defineres mot flere parameter, for eksempel: dybde, bredde, størrelse, volum, kvalitet, karbonverdi, økologisk verdi, hydrologi etc.

I tillegg hva betyr "myr" i lovteksten? Sump, myrsprekk, midlertidig fuktmark, og så videre? Forslaget tar ingen hensyn til myrarealenes kvalitet, omfang, størrelse eller lignende, og også registrerte myrområder som er forringet på grunn av tiltak vil være omfattet av forbudet. Myrområder er spredt over hele landet, og rommer en stor variasjon når det gjelder dybder, størrelse, torvtype, myrtype, artsmangfold og evne til å holde på vann og CO₂. Det kan også være vanskelig å avgrense inn mot annen type areal.

Kartleggingen av myr er fortsatt ufullstendig og varierende i kvalitet, noe Miljødirektoratet selv påpeker. Vi etterlyser derfor en nasjonal standard og oppdatert metodikk før et forbud vedtas. Det må også komme statlige midler slik at kommunene kan oppdatere kartgrunnlaget og vurdere karboninnhold og naturverdi før tiltak stoppes. Vi mener at en inkludering av myr under 30 cm dybde og herunder gi bestemmelsen tilbakevirkende kraft, vil ha svært alvorlige konsekvenser og vil på det sterkeste advare mot dette.

- *Et relevant eksempel fra Tromsøregionen er utviklingen av Grøtsund Industripark, et strategisk næringsområde nord for Tromsø. Området hadde tidligere partier med myr- og våtmark, men ble vurdert og omdisponert gjennom grundige planprosesser og miljøfaglige avveininger. I dag er Grøtsund et viktig logistisk og industrielt knutepunkt, med dypvannskai og infrastruktur som legger til rette for sjømatindustri, maritim virksomhet og fremtidige satsinger innen grønn energi og sirkulær industri. Et generelt forbud mot nedbygging av myr ville gjort etableringen av Grøtsund umulig, og samtidig satt en stopper for de ambisiøse planene som nå ligger til grunn for videreutvikling av området – blant annet som regional energihub og base for grønn næringsvekst i Nord-Norge. Dette viser hvor viktig det er å bevare kommunenes handlingsrom og muligheten til å foreta lokale, kunnskapsbaserte vurderinger i arealpolitikken.*

4. Tilbakevirkende kraft?

Forslaget åpner for tilbakevirkende kraft for eksisterende reguleringsplaner. Arealplanlegging skal skape forutsigbarhet og vedtatte planer er grunnlaget for kommunens langsiktige utvikling. Gis forbudet tilbakevirkende kraft for eksisterende reguleringsplaner, vil dette gi stor uforutsigbarhet, og kan føre til omfattende og krevende prosesser, for både kommuner og utbyggere. Forbudet kan føre til at vedtatte reguleringsplaner ikke lenger kan gjennomføres, må endres eller oppheves. Hovedregelen ved tidligere lovendringer er at det ikke har tilbakevirkende kraft.

I praksis har mange kommuner allerede, som følge av Stortingets anmodningsvedtak, strammet inn sin praksis og kjører nå en mer restriktiv politikk rundt bruk av myr. Ved rullering av arealdeler av kommuneplaner, har planvask og nye vurderinger av avsatte utbyggingsområder stor oppmerksomhet.

Utbygging i tråd med en vedtatt og gyldig plan bør veie tyngst. Det er investert betydelig tid og økonomiske ressurser i å utarbeide og vedta reguleringsplaner over det hele land. Skulle et lovforslag innebære at det får virkning for vedtatte planer, vil det føre til så total uforutsigbarhet fra det offentlige side, at private aktørers vilje til å investere i eiendomsutvikling fremover i Norge vil bli vesentlig svekket.

Dersom dette skulle gis virkning vil det føre til ugyldighet i en rekke reguleringsplaner som gjør at plener ikke er gjennomførbare. Da vil for eksempel rekkefølgekrav som helt eller delvis er gjennomført (pålagt utbyggere), plutselig ikke ha noen verdi for tiltaket det er knyttet mot. Kommuner og fylkeskommuner har inngått utbyggingsavtaler som ikke kan gjennomføres. Det vil føre til store økonomiske tap som vil måtte erstattes fra det offentlige.

Vi etterspør også en konsekvensutredning som tallfester omfanget:

- Hvor mange reguleringsplaner og investeringer kan bli berørt?
- Hvilke økonomiske verdier og arbeidsplasser står på spill?

Hvilke konsekvenser har det for vedtatt og ønsket samfunnsutvikling? For eksempel: Nye Veier og deres utbyggingsmønster er ofte å gå i kortere linjer for å bygge mer effektive vegforbindelser, innebærer ofte å bygge på jomfruelig mark, hvor det ofte er myr. Vil lovforslaget forhindre effektiv vegbygging? Legg til våre innledende merknader knyttet ønsket næringsutvikling i Norge.

For å unngå villfarelse og usikkerhet når det skal søkes byggetillatelse må lovens (nytt) §-1 5 lyde:

- *Forbudet mot nedbygging av myr i § 1-8 a første ledd går **ikke** foran reguleringsplaner vedtatt før [ikrafttredelsen av 1-8 a].*

5. Skyveeffekt

Vi mener også forslaget som er sendt ut på høring, mangler analyse av konsekvensene for annen arealforvaltning. Gjennomføres forslaget på strengest mulig måte, vil det ha risiko for at forbud mot myr-nedbygging presser utvikling over i dyrket mark, skog og andre naturområder.

Vi etterlyser derfor en analyse av netto klimaeffekt, som vurderer hvorvidt et forbud faktisk reduserer utslipp, eller om det fører til økte utslipp når utbygging flyttes til skog, dyrket mark eller andre arealtyper. Dette perspektivet, reell klimanytte versus utilsiktet skyveeffekt, er ikke godt nok belyst i høringsnotatet fra departementene.

I norsk arealpolitikk er det behov for helhetlig planlegging, slik at vern og utvikling koordineres og preges av forutsigbarhet som kan stå seg i flere år. Utvikling av arealer tar tid, særlig når bruk blir strengere og knyttes bestemte type plasskrevende (og ofte energiforedlende) etableringer som krever sammenhengende, store arealer. Forslaget vil derfor med stor sannsynlighet skape uhensiktsmessig press på andre arealtyper.

Noen problemstillinger knyttet dette:

- Er det reelt at det meste av utviklingen (industri, offentlige behov, bolig, kontor, etc.) fremover tas i eksisterende områder/fortetting/områder uten myr? Erfaring fra store etableringer sier nei.
- Hvor utbredt er det med myr i Norge? Skal kommuner utforske sine areal, for å lage "myr-kart", litt slik som "luft- og støyforurensnings" kart, og som gir en oversikt tidlig i utviklingsstadier?

6. Evaluering

Dersom loven endres, bør det samtidig lovfestes et krav om evaluering etter 5–10 år, for å vurdere hvordan forbudet faktisk fungerer i praksis. Evalueringen bør omfatte hvilke reguleringsplaner som gis unntak, samt konsekvensene for utbygging, klimagassutslipp, økonomi og lokal samfunnsutvikling. Det bør etableres en mekanisme for justering dersom forbudet får utilsiktede negative virkninger.